

Підкреслюючи зазначене, важливо відзначити необхідність і актуальність самої концепції найбільш тісного зв'язку в сучасному світі. Її широке застосування і вплив на позитивне регулювання міжнародних приватних відносин є результатом об'єктивних глобальних процесів, зокрема інтернаціоналізації міждержавних соціально-економічних зв'язків і глобалізації. Концепція найбільш тісного зв'язку зокрема має велике значення в сфері укладення договорів, хоча гнучкий підхід до цього принципу може бути корисним для визначення найбільш відповідного правового порядку в різних сферах міжнародного приватного права. Ця концепція є одним із найбільш ефективних способів вирішення складних проблем, таких як «мобільний конфлікт» [1, с. 64].

Література

1. Гармацький Е. Проблема мобільного конфлікту у міжнародному приватному праві. 2011. С. 62–64.
2. Законодавство України з міжнародного приватного права: Джерела запозичення. Теоретико – методологічні підходи до розуміння приватного права в сучасних умовах URL: [irbis – nbuv.gov.ua/cgiirbis_64.exe?](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgiirbis_64.exe?)
3. Ерпилева Н.Ю. Колізійні норми у міжнародному приватному праві України. *Держава та Право*, 2007. № 7 С. 84–91.

УДК 347.63(043.2)

Yarosh M.V., applicant
for the first (bachelor's) level of higher education,
National Aviation University, Kyiv, Ukraine
Scientific advisor: Filinovych V.V., PhD in Law, associate professor

ACTUAL PROBLEMS OF THE CIVIL PROCESS IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

The topicality of the topic is extremely important in the context of current events in Ukraine. Martial law creates unique challenges for the judiciary and civil society that require special attention. International standards and legislation provide special rules for judicial proceedings in wartime conditions. This applies, in particular, to the protection of human rights, access to justice, settlement of disputed issues in crisis conditions, etc.

Courts on the territory of Ukraine, which is under government control, continue to work even under martial law. This happens in accordance with the Law of Ukraine «On the Legal Regime of Martial Law», which in Article 10 states that during the period of martial law, the powers of the courts cannot be suspended [1].

According to Article 12-2 of this Law, courts act within their powers, in accordance with the Constitution of Ukraine and the laws of Ukraine. Martial

law conditions cannot limit the powers of courts provided for by the Constitution of Ukraine [2].

In the procedural codes of Ukraine, there are no separate sections and special norms that would regulate the procedure for judicial proceedings under martial law. Therefore, judges are forced to adapt the current legislation to new conditions. In order to solve this problem, the Verkhovna Rada of Ukraine registered draft law No. 7315 dated April 26, 2022 «On Amendments to the Law of Ukraine «On the Judiciary and the Status of Judges» regarding the implementation of judicial proceedings in conditions of martial law or a state of emergency», which was adopted. This law defined separate provisions regarding the openness of court proceedings, judges' business trips, and remote meetings of judges [3].

However, draft law No. 7316 dated April 26, 2022 «On Amendments to the Code of Administrative Procedure of Ukraine, the Civil Procedure Code of Ukraine and the Economic Procedure Code of Ukraine (regarding the implementation of judicial procedures in conditions of martial law or a state of emergency)» was not adopted, and other draft laws are being introduced, but laws are not adopted [4].

Regardless of the dynamic changes in the system of state administration, the system of judicial authorities must fulfill its main function - the administration of justice. The Law of Ukraine «On the Legal Regime of Martial Law» provides for the provision of judicial proceedings during this period. Courts act exclusively on the basis and in the order determined by the laws of Ukraine and the Constitution of Ukraine, it is forbidden to limit their powers, the exclusive powers of courts to administer justice are strengthened, and it is also forbidden to create extraordinary and special courts. It was noted that the amendments to the law «On the Judicial System and the Status of Judges», which entered into force on March 3, 2022, determine the mechanism for changing the territorial jurisdiction of court cases in the event that the court cannot administer justice for objective reasons, in particular, martial law and hostilities [5].

Martial law poses a number of unique challenges for the judiciary and civil society that require careful consideration and resolution. One of the key issues is ensuring access to justice and protection of human rights in conflict situations. Military actions can lead to the violation of citizens' rights, as well as to difficulties in accessing courts and enforcing court decisions. Another important problem is the preservation of the principle of equality of parties in the judicial process. Martial law conditions can create unequal conditions for participants in the civil process, which requires attention to ensure objectivity and fairness in judicial decisions. Another important issue is ensuring the effectiveness of the judiciary in conditions of limited resources and extraordinary circumstances. Martial law can lead to restrictions on the work of courts and other law enforcement agencies, which can complicate the conduct

of civil cases.

The judicial system of Ukraine successfully coped with the challenge of open military aggression, maintained its efficiency and continues to administer justice. However, this was not because of, but rather in defiance of, the existing procedural law, which was not adapted to the trials of martial law or state of emergency. In order to prevent a similar situation in the future, in our opinion, the procedural legislation should be improved by supplementing the procedural codes with separate provisions that regulate the procedure for the administration of justice in conditions of martial law or state of emergency.

Therefore, the current problems of the civil process in the conditions of martial law require careful study and the development of effective strategies to ensure access to fair justice and protection of human rights in conditions of conflict.

References

1. Пальона М.А. Виконання завдань цивільного судочинства під час воєнного стану. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів: тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф.(м. Вінниця, 17 травн. 2023 р.). Вінниця: ХНУВС, 2023. С. 399-402. (дата звернення 21.03.2024).

2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. С. 250. (дата звернення 21.03.2024).

3. Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо здійснення судочинства в умовах воєнного чи надзвичайного стану. Проект Закону № 7315 від 26.04.2022. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39495> (дата звернення 21.03.2024).

4. Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України та Господарського процесуального кодексу України (щодо здійснення судочинства в умовах воєнного чи надзвичайного стану). Проект Закону № 7316 від 26.04.2022. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39489> (дата звернення 21.03.2024).

5. Про судоустрій і статус судів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 31. С. 545. (дата звернення 21.03.2024).